

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/54/2024
Identifikačné číslo spisu:	5723202059
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5723202059.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci žalobkyne: S. Z. H., narodená XX. S. XXXX, S., S. XXXX/X, proti žalovanej: POHOTOVOST', s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie zmluvy o úvere za bezúročnú a bez poplatkov, vedenej na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 61Cb/81/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Martin, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Martin.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin listom zo dňa 15. mája 2024 (č. l. 121 spisu) postúpil spis Mestskému súdu Bratislava III ako súdu miestne príslušnému v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Postúpenie sporu odôvodnil tým, že vzťah medzi stranami sporu nie je vzťahom spotrebiteľským, nejedná sa tak o spotrebiteľský spor, nakoľko žalobkyňa neuvádza nijaké konkrétne skutkové okolnosti, ktoré by nasvedčovali spotrebiteľskému charakteru úverového vzťahu medzi stranami sporu. Z obsahu úverovej zmluvy je podľa Okresného súdu Martin zrejmé, že žalobkyňa úverovú zmluvu uzavrela ako podnikateľka - fyzická osoba a finančné prostriedky z úveru sú poskytnuté na výkon podnikania. Žalovaná vzniesla námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Martin.

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o kauzálnej príslušnosti. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tým, že zo Zmluvy o úvere nemožno bez ďalšieho vyvodiť záver, že žalobkyňa v zmluvnom vzťahu nevystupovala ako spotrebiteľ. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa je v uvedenej úverovej zmluve označená okrem iného aj údajmi zo živnostenského registra a že úver je podľa zmluvy poskytnutý na podnikateľské účely v zásade nevylučuje spotrebiteľský charakter sporu a spotrebiteľský charakter záväzkového vzťahu. V tejto súvislosti Mestský súd Bratislava III poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/14/2017 a 3Obdo/37/2017. Mestský súd Bratislava III je názoru, že v zmysle uvedeného je príslušným súdom na

konanie o tomto spore Okresný súd Martin, na ktorom bola žaloba podaná.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava III a Okresnému súdu Martin, vzhľadom na predloženie nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu veci Okresným súdom Martin v zmysle § 43 ods. 2 CSP tento nesúhlas prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením je dôvodný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Martin.

4. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

5. Podľa § 15 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého má právnická osoba adresu sídla.

6. Podľa § 19 písm. d) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom, ak ide o spotrebiteľský spor alebo o konanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľského rozhodcovského konania.

7. Podľa § 22 písm. a) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 2 ods. 16 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Okresného súdu Martin je mesto Martin; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Martin a Turčianske Teplice.

10. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné zodpovedať otázku či predmetom tohto konania je občianskoprávny alebo obchodnoprávny spor. Predmetom sporu je okrem iného určenie, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov a že zmluva o úvere je neplatná. Argumentácia žalobkyne je založená na tvrdení, že zmluvu o úvere uzatvárala v postavení spotrebiteľa, avšak záver o tom, či postúpený spor je sporom týkajúcim sa spotrebiteľskej zmluvy, bude možné urobiť až po vykonaní dokazovania. Pre posúdenie či žalobkyňa je alebo nie je spotrebiteľom a či sa na vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou vzťahuje právna úprava ochrany spotrebiteľa, nepostačuje, že v úverovej zmluve je žalobkyňa označená údajmi zo živnostenského registra a že jej bol úver poskytnutý na podnikateľské účely. Táto skutočnosť v zásade nevylučuje spotrebiteľský charakter predmetného záväzkového vzťahu. Najmä s poukazom na skutočnosť, že žalobkyňa je v samotnej zmluve o úvere uzavretej medzi ňou a žalovanou označená popri údajoch zo živnostenského registra aj osobným údajom (rodným číslom). Uvedené je postačujúce pre záver o existencii spotrebiteľskej zmluvy pre účely uplatnenia osobitnej miestnej príslušnosti v zmysle ustanovenia § 19 písm. d) CSP. Najvyšší súd poukazuje, že „pre určenie príslušnosti súdu je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, a teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva.“ (rovnako v rozhodnutí sp. zn. 4Ndob/80/2023).

11. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobkyňa sa proti žalovanej domáha určenia neplatnosti zmluvy o úvere, alternatívne určenia, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Vec bude potrebné rozhodnúť podľa príslušných ustanovení týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, ktorých právna úprava sa nachádza v Občianskom zákonníku ako aj podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Rozhodovať o takomto žalobnom návrhu môže súd len v spore, ktorý má súkromnoprávny, spotrebiteľský charakter. Súdom príslušným na konanie a rozhodovanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľa je popri všeobecnom súde žalovaného aj súd, v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom, teda v danom prípade Okresný súd Martin. Zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a

obvodmi súdov došlo k zavedeniu kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch, keď pre obchodnoprávnu agendu v zmysle § 22 písm. a) CSP je od 1. júna 2023 kauzálne príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave, ak v tomto obvode má žalovaný ako právnická osoba adresu sídla. Pre spotrebiteľské spory zase platí, že ich môže rozhodovať všeobecný súd žalovaného (súd v obvode ktorého má žalovaný sídlo, či miesto podnikania, či trvalý pobyt - fyzická osoba nepodnikateľ). V prípade spotrebiteľského sporu proti žalovanému so sídlom, miestom podnikania v obvode Krajského súdu v Bratislave by všeobecným súdom bol Mestský súd Bratislava IV. Popri všeobecnom súde žalovaného je na prejednanie spotrebiteľského sporu príslušný podľa § 19 písm. d) CSP aj súd, v ktorého obvode má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom. Ide o tzv. alternatívnu príslušnosť (danú na výber) v spotrebiteľských sporoch, pričom výber medzi všeobecným súdom žalovaného a súdom uvedeným § 19 písm. d) CSP realizuje žalobca podaním návrhu na vybratý súd. Žalobca túto voľbu meniť nemôže a žalovaný nemá možnosť túto voľbu žalobcu namietat, ibaže by bola žaloba podaná na nepríslušný súd, teda že nie je možné aplikovať príslušnosť na výber danú podľa § 19 CSP.

12. Najvyšší súd zdôrazňuje, že „v rámci posudzovania dôvodnosti nesúhlasu s postúpením veci a určenia príslušného súdu, podľa toho či ide o spotrebiteľský, obchodnoprávny, či občianskoprávny vzťah podľa najvyššieho súdu nejde o prejudikovanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o skutočnosti odôvodňujúce určenie miestnej príslušnosti ako podmienky konania všeobecného súdu. Ak sa žalobca stavia do pozície spotrebiteľa a ak je toto tvrdenie sporné, je úlohou protistrany dokázať opak, a následne povinnosťou súdu si po vykonanom dokazovaní zodpovedať predbežnú otázku, či považuje vec za konanie so spotrebiteľom“. (obdobne v uznesení sp. zn. 4Ndc/9/2022 a sp. zn. 4Ndc/12/2022) Výhodnotenie vzťahu medzi stranami sporu je vecou rozhodnutia samotného súdu na základe dôkazných tvrdení a preukázaní prostredníctvom procesného útoku a procesnej obrany.

13. S ohľadom na uvedené je neakceptovateľné, aby ustanovenie § 19 písm. d) CSP bolo vykladané spôsobom v zásade znemožňujúcim dosiahnutie účelu, ktorému úprava ochrany spotrebiteľa ako celok slúži (m. m. IV. ÚS 57/2012). Cieľom predmetného ustanovenia je široko koncipovaná právna ochrana spotrebiteľa, ktorá umožňuje strane v konaní, ktorá sa považuje za spotrebiteľa, využiť procesným právom predpokladanú výhodu „domáceho“ súdu v osobitnej miestnej príslušnosti danej jej na výber, ktorá je predovšetkým daná z dôvodu zabezpečenia čo najväčšej šetrnosti k ekonomicky slabšej strane spotrebiteľského vzťahu.

14. Vychádzajúc z obsahu spisu najvyšší súd uzatvára, že pre účely rozhodnutia o príslušnosti súdu na predmetné konanie, sa vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou nejaví ako vzťah obchodnoprávny, nemožno ho podriaďiť ani pod ustanovenie § 261, ani § 262 OBZ, pričom sa nejedná ani o spor podľa druhej časti OBZ, Mestský súd Bratislava III, preto nie je v spore kauzálne príslušným súdom. Obsah spisu, povaha vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou, ako aj tvrdenia žalobkyne, nasvedčujú tomu, že v predmetnom spore môže ísť o spotrebiteľský spor, čo zakladá miestnu príslušnosť súdu príslušného na prejednanie sporu podľa ustanovenia § 19 písm. d) CSP tak, aby bola žalobkyňi poskytnutá výhoda v zmysle úpravy o ochrane spotrebiteľa, a teda využiť možnosť „domáceho“ súdu pre ekonomicky slabšiu stranu konania.

15. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu tohto sporu Okresným súdom Martin je dôvodný. Mestský súd Bratislava III nie je kauzálne príslušným na prejednanie tohto sporu. Príslušný na prejednanie a rozhodnutie tohto občianskoprávneho sporu je Okresný súd Martin [§ 19 písm. d) CSP], v ktorého obvode má žalobkyňa trvalý pobyt.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.